

IONESCU, NAE

dr. Dumitru Micu*

(4.VI.1890, Brăila – 15.III.1940, București), eseist și gazetar. Este fiul Eugeniei (n. Trifon) și al lui Christache Ionescu, de două ori subprefect. Face școala primară și Liceul „N. Bălcescu” (1901–1909) în orașul natal (ultima clasă în particular și bacalaureatul la Galați), apoi urmează Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, unde își trece în 1913 licența. Plecat în Germania, la Göttingen și München, își va susține doctoratul în 1919, cu teza *Die Logistik als Versuch einer neuer Begründung der Mathematik*. Întrucât România era angajată în război alături de Antantă, I. a fost internat, în octombrie 1916, într-un lagăr de lângă Hanovra, unde a stat unsprezece luni. După înapoierea în țară, va fi, din 1919, profesor de limba germană, mai târziu și director de studii la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, locuind la Târgoviște până în 1922. În ianuarie 1920 fusese numit și asistent universitar la catedra lui C. Rădulescu-Motru, din ianuarie 1922 e promovat conferențiar suplinitor la Conferința de logică și istoria metafizicii, din ianuarie 1926 conferențiar definitiv, iar în 1937 este numit profesor agregat. Concomitent cu activitatea didactică, exercită și alte funcții: în 1921–1922 subadministrator la Casa Școalelor, în 1922–1926 administrator delegat al Centralei Cărții (o anexă a Editurii Cultura Națională, susținută financiar de Banca Marmorosch–Blank). Debutează, sub semnătura Culai, în mai 1909 la revista brăileană „Din durerile neamului”; în decembrie 1909, în „Ramuri”, îi apare o recenzie. Din 1910 colaborează la „Noua revistă română” până la dispariția acesteia, în 1916, apoi, din 1919, la continuatoarea ei, „Idea europeană”, printre ai cărei fondatori se numără. Iscălește atât cu numele real, Nae sau Nicolae C. Ionescu, cât și cu inițiale (V., A., N., I. N.) sau cu pseudonime: Mihai Tonca, Nemo, Skytes, Calicles, Scytes, Nicolae Ivașcu. În 1912 susține în „Insula”, împreună cu Dem. Theodorescu, o rubrică în care iscăleau Nae & Mitică. Ar fi colaborat și la „Flacăra” în 1912–1913, scriind cronica plastică împreună cu Iser, sub semnătura comună Rembrandt. Din 1926 devine redactor, iar din 1929 director al ziarului „Cuvântul”. Editează „λόγος. Revue internationale „de synthèse chrétienne orthodoxe” (1928), la care vor colabora și personalități teologice ale emigrației ruse de la Paris. Solicitat de problematica socială, ademenit de politică, I. își însușește, la începutul primului deceniu interbelic, idei ale stângii nemarxiste, îndeosebi dintre cele propagate de Georges Sorel, și, în 1923, ține, la Fundația Universitară „Carol I”, conferința *Sindicalismul*. Aderă la ideologia Partidului Țărănesc, apoi la cea a Partidului Național-Țărănesc. La „Cuvântul” militează pentru rechemarea în țară a prințului Carol, care în 1926 renunțase la tron și se expatriase. La alegerile parlamentare din 1931 câștigă mandatul de

* Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române, București

deputat de Brăila, sub egida Uniunii Naționale; în cele din urmă devine deputat național-țărănist de Vlașca (deși îl atacase în presă, dur, pe Iuliu Maniu). După urcarea pe tron a regelui Carol al II-lea, ajunge un personaj influent în anturajul acestuia. Raporturile dintre ei se deteriorează în 1933. În dizgrație, arestat la începutul anului 1934 ca instigator al asasinării lui I.G. Duca, I. se îndreaptă spre mișcarea legionară, pe care o sprijinise și anterior. În acest context scrie prefața antisemită la romanul *De două mii de ani..* de Mihail Sebastian (1934) și prefața la *Crez de generație* de Vasile Marin. Tensiunea cu Palatul accentuându-se, profesorul va mai fi arestat în două rânduri, în 1938, fiind internat, împreună cu legionarii, în lagărul de la Miercurea Ciuc, și în 1939. Prima arestare e urmată de suprimarea ziarului „Cuvântul”, care reapărea din ianuarie 1938, și de suspendarea lui I., pentru doi ani, din învățământ. După cea de-a doua i se fixează domiciliu forțat. În jurul situației materiale a gazetarului au circulat, din timpul vieții sale, numeroase legende. Până la angajarea în postul de la Centrala Cărții a trăit modest, locuind cu chirie sau la amici, și nu doar în București, ci și la Târgoviște sau la Focșani, cumulând servicii pentru a-și procura surse de venit suplimentare. După asumarea condiției de funcționar și de ziarist politic, intră în grațiile lui Aristide Blank, bucurându-se și de simpatia unor oameni de afaceri (N. Malaxa, A. L. Zissu), stabilește raporturi profitabile cu societatea germană I.G. Farben Industrie și astfel se îmbogățește. Cei ce au trăit în preajma lui îl prezintă ca pe un „om leneș la scris” (Constantin Beldie, Mircea Vulcănescu), ca pe un profesor care nu-și redacta cursurile. Nu a scris nimic de amploare, în afara tezei de doctorat, publicată postum, în culegerea *Izvoare de filosofie* (I–II, 1942–1944). Lucrările concepute în ultima parte a vieții, *Căderea în Cosmos* (sub forma unor scrisori către Cella Delavrancea) și *Comentariu la Epistolele Sfântului Pavel*, nu s-au păstrat. Prefera scrisului oralitatea, iar studiului în bibliotecă gazetăria. Singura carte apărută în timpul vieții, *Roza vânturilor. 1926–1933* (1937), adunând o parte din articole, a fost întocmită de Mircea Eliade. I se stenografiau, în schimb, prelegerile și erau multiplicat. Studenți devotați (D.C. Amzăr, Constantin Floru, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, Alice Botez) i-au litografiat stenogramele, abia după moartea lui reușind să tipărească *Istoria logice* (1941), *Metafizica. Teoria cunoștinței metafizice*. (I–II, 1942–1944), *Logica* (1943). Editarea scrierilor lui I. va fi reluată, în alte condiții, după 1989.

I. a dat curs nemijlocit vocației scrisului pe tărâmul publicistic. Ca ziarist, s-a realizat la „Cuvântul”, articolele sale, pe teme politice, filosofice, religioase, bisericești, de cultură generală, literatură, pictură, având însușiri literare vizibile în pulsația afectivă, percutanța expresiei, franchețea incisivă a formulărilor, agilitatea turnurilor de idei, analoagă unei mișcări de floretă, în nervul polemic și în oralitatea stilizată, pigmentată uneori cu plasticități de umor plebeu, de vervă, causticitate, spontaneități antifrastrice sau de paradox și, nu în ultimul rând, în sofistica rafinată. Textele au o stringență logică redutabilă, pornită din premise nu o dată eronate, în contrast cu spiritul veacului. Situat pe poziții autohtoniste radicale, I. argumentează sclipitor, nu neapărat și convingător, legitimitatea misticismului, necesitatea dogmei, insuficiența raționalismului, oportunitatea dictaturii. „Sistemul” lui I. datorează mult dogmatismului teologic, de la care împrumută și instrumentează politic teme și subiecte, argumentația apodictică, precum și o permanentă bază de

referințe. Pe de altă parte, „îmbunătățind” naționalismul lui Nicolae Iorga și programul „Sămănătorului” (pe care le revendică în calitate de surse de inspirație), găsește în ortodoxism principiul de universalitate al substanței etnice autohtone. În viziunea lui I., ca și în aceea a lui Nichifor Crainic, implicatul definitiv al „româniei” este ortodoxia: „A fi român, nu «bun român», ci român pur și simplu, înseamnă a fi și ortodox”. Printr-un raționament devenit faimos afirmă că Ion C. Brătianu a fost „«bun român», adică a avut cele mai bune intențiuni pentru poporul și statul nostru, dar «român» nu a fost”. În ordine politică, în opoziție cu susținătorii modernității, ai necesității de integrare în civilizația și cultura europeană, crede că „Europa nu există”, că e doar o „ficțiune”, și una „nu numai lipsită de eficacitate, ci de-a dreptul primejdioasă”, întrucât nu există o „unitate spirituală” europeană. Mai mult, autohtonistul intransigent apreciază ca nefast procesul istoric traversat de țările românești sub influența spiritului revoluționar francez. În înțelegerea lui I., „statul nostru modern nu e cu adevărat românesc” și nu e autentic românescă nici cultura creată sub oblăduirea lui. Ar fi, așadar, o cultură falsă. Împărțășind, fără specificare, această opinie dezvoltată de C. Rădulescu-Motru în *Cultura română și politicianismul* (1904), enunță rezumativ, în termeni incriminanți: „Toată falsitatea și artificialitatea culturii românești, de aproape 100 de ani încoace, e rezultatul încercărilor făcute la noi de a se transpune – nici măcar de a se trasplanta deci! – în realitățile moldo-valahe anumite forme de viață apusene cari *acolo* se născuseră în adevăr în chip organic”. Dar, tranșează el, „nu se poate construi decât pe baze autohtone”. Pentru neamul nostru, autohtonism echivalează cu românism, dar nu de paradă, și nici măcar de angajare programatică, sub impulsuri din afară. Pe astfel de considerente îl ironiza, anonim, în 1924, pe E. Lovinescu, la apariția primului volum din *Istoria civilizației române moderne*: „Pentru dânsul este destul să transporti cuvinte noi într-o țară, pentru ca pe urma lor să crească și o civilizație nouă”. Din asemenea premise trage, în 1930, concluzii prefigurând plasarea lui politică alături de extrema dreaptă. Chiar mai înainte, în perioada sa național-țărănistă, preconiza transformarea PNT într-o „organizație de mase și instituirea dictaturii maselor”. Consilier regal informal, I. discuta cu suveranul modalitatea în care acesta putea să-și instaureze dictatura personală. În seria unor articole despre Iuliu Maniu, din vara anului 1930, el opinează că „marile personalități au dreptul la pretenția de a sparge formele prea strâmte ale Constituției, pentru a ridica digurile cari zăgăzuiesc și comprimă puterile creatoare și pentru a lăsa drum liber acestor puteri”. Regimul constituțional fiind „valabil numai în vremuri normale” va fi stăpânit de „energii mediocre” și va deveni inoperant „în perioadele de subnormal ale puterilor creatoare”. De aceea, „dictatura nu e o formă de administrare a forțelor națiunii care să trebuiască a fi principal combătută”. În momentul istoric al articulării acestei fraze, dictatura ajunsese, după directorul „Cuvântului”, chiar necesară. Regimul parlamentar nu era decât o „ficțiune”, ca și democrația, de vreme ce majoritățile corpurilor legiuitoare erau decise nu de voturile electoratului, ci de partidul ajuns la putere: „Nu guvernul depinde de majorități, ci majoritățile de guvern”. Într-o asemenea situație, ar fi fost de dorit un dictator, acesta reprezentând

întotdeauna „un exces de viață și o puțință de a gospodări energiile naționale într-un ritm care depășește canoanele ordinii stabilite”. După **I.**, era preferabil ordinii constituționale ineficace chiar un dictator ca Hitler. După ce speranțele puse în ascensiunea lui Corneliu Zelea Codreanu dispar odată cu executarea acestuia, în 1939 va încerca, fără succes, să pună această teorie la dispoziția regelui. Scufundarea în politic (ocult sau manifest) lasă în umbră alte ipostaze ale gazetarului **I.**, precum aceea de cronicar dramatic, activitate în care s-a implicat cu oarecare asiduitate între 1926 și 1929, arătând aceleași calități dialectice specifice scrisului său. Fără să ignore aspectul tehnic al prestației actoricești, tratat cu atenție, cronicarul interpretează dramaticul din perspectiva conceptului (al autorului sau al regizorului), identificând și reconstruind, chiar reparând, când ideea nu e clară, „problema” pusă de o piesă. Inteligența analitică rece, coroborată cu o conceptualizare desfășurată tacticos sau persiflant – didactic, produce pagini precum aceea din 1926 despre *Meșterul Manole* de Octavian Goga, în care piesa este comentată pornind de la afirmarea „inculturii” lui Goga, reflectată în „proza” personajelor, care „nu vorbesc, ci parcă citesc”, și în „lipsa de metodă, de disciplină, de economie în gruparea și întrebuintarea materialului poetic”.

Național-țărănist, carlist, legionar, **I.** are o evoluție marcată de mai multe schimbări la față. Nu numai adversarii, dar și unii dintre foștii amici le prezintă ca dovezi de inconsecvență, „facilitate și frivolitate intelectuală”, lipsă de caracter. În descrierea lui C. Beldie, colegul său de la „Noua revistă română”, „Ideea europeană” și de la Centrala Cărții, **I.**, „colțuros, negricios și păros ca un diavol”, era „un personaj improvizat din paradox și butade *passe-partout*”, cu un „minim”, un „simulacru”, mai exact, „de conștiință”, „în locul căreia descopereai turpitudinea, cinismul, amoralitatea”. Admiratorii văd, din contră, în modificările de atitudine ale ziaristului, tocmai expresia „consecvenței cu sine” (Mircea Vulcănescu). Având un anumit ideal politico-social, militantul căuta permanent organizația sau omul prin care să și-l poată înfăptui. El însuși nu nega că, adoptând atitudini conjuncturale, se contrazicea. Dar, explicându-se, se întreba: „Parcă natura nu se contrazice? Parcă ieri nu a plouat și azi e soare!” Inconsecvența e impusă de împrejurări. Și numai acționând în funcție de diversitatea situațiilor ai șansa de a obține bune rezultate. În conștiința unei părți a tineretului universitar bucureștean din perioada interbelică, îndeosebi a unor grupuri de studenți de la filosofie, **I.** era Profesorul, de un tip aparte, asemănător cu Nicolae Iorga și cu Vasile Pârvan, răscolitorii de conștiințe, dar având un stil didactic și în genere un fel de a fi cu totul particular. „Filosof în gazetărie” și „gazetar în filosofie”, potrivit caracterizării lui Mircea Eliade, el a fost un spirit eminent oral, un „spirit socratic”. Conferențiarul idolatrizat de studenți s-a declarat, de la început, „împotriva oratoriei, împotriva profetismului, împotriva unei metafizici exterioare”. Reconstituind, în *Memorii*, prima lecție a lui **I.** la care a asistat, Mircea Eliade schițează cel mai sugestiv portret al celui căruia avea să îi devină principalul discipol: „A intrat un bărbat brun, palid, cu tâmpelile descoperite, cu sprâncenele negre, stufoase, arcuite mefistofelic și cu ochii mari de un albastru sumbru, oțelit, neobișnuit de sclipitori;

când își repezea privirile pe neașteptate dintr-un perete în altul, parcă ar fi fulgerat în amfiteatru [...] S-a așezat pe scaun, și-a rotit ochii până în fundul amfiteatrului și a început să vorbească. Deodată s-a lăsat o liniște nefirească, parcă toți și-ar fi ținut răsuflarea. Nae Ionescu nu vorbea ca un profesor, nu ținea o lecție, nici o conferință. Începuse o convorbire și ni se adresa direct, fiecăruia în parte, parcă ar fi povestit ceva, ar fi prezentat o serie de fapte, propunându-ne o interpretare și așteptând apoi comentariile noastre. Aveai impresia că lecția întregă e doar o parte dintr-un dialog, că fiecare din noi era invitat să ia parte la discuție”. Portretizarea lui Mircea Eliade consună cu a celorlalți memorialiști, precum și cu personajele pe care I. le-a inspirat în *De două mii de ani...* de Mihail Sebastian sau în *Cronică de familie* de Petru Dumitriu. Menționând spontaneitatea discursului profesoral, lui Mircea Vulcănescu i se părea că I. „vorbea cu sine, în fața noastră”, că „totdeauna încerca mai multe drumuri. Când apuca într-o direcție, nu știa încă unde-l va duce [...]. După fiecare lecție, rămânea o întrebare deschisă, uneori de la un curs la altul, și chiar de la un an la altul [...]. Nae Ionescu, de când a început să gândească în fața studenților și până la urmă, nu a încetat să gândească în continuare, nerepetând niciodată cursurile, chiar când repeta problemele”. Prelegerile deveneau personale și atunci când preluau idei și chiar paragrafe din lucrări străine, când apropiiau texte din Oswald Spengler, Max Scheler, Evelyn Underhill ș.a., întrucât profesorul introducea stilul său, temperamentul, propria sa vibrație, pronunțat expresivă, în fiecare propoziție rostită. Profitul studenților consta în provocarea neliniștii intelectuale, incitarea la meditație, în stimularea gândirii proprii. „Nu-mi dădeau [cursurile] soluții gata făcute – își amintește Vulcănescu –, ci îmi puneau probleme, îmi deschideau perspective noi, nebănuite [...], îmi dădeau chei cu care puteam descuia și ispiți înțelesuri până atunci nebănuite de mine.” Prin derogarea de la canonul discursului academic, prelegerile lui I. (pe care el le voia „convorbiri”) au stimulat și modelat formarea unora dintre cei mai de seamă esești filosofi din perioada interbelică: Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Emil Cioran, Constantin Noica ș.a. Improvizând scânteietor sau simulând improvizația, el își fermeca ascultătorii, îi introducea în logică, metafizică, filosofia religiei prin cozerii incitante, de natură a-i asigura și lui un loc nu doar în istoria filosofiei, ci și în cea a literaturii române. Premisa sistemului său de gândire e dată de însușirea sensului aserțiunii lui Socrate: „Știu că nu știu nimic”. Zeflemisind pretenția „filosofilor științifici” de a fi în posesia unor soluții „definitive”, I. susținea că asemenea soluții nu pot exista, că „este în însăși esența soluțiilor metafizice aceea de a fi relative”. În ceea ce îl privea personal, profesorul, fiind sigur că „nu există adevăr absolut în nici o știință omenească”, îl căuta totuși. Subiectivă prin definiție, prin natura ei, metafizica – afirmă el în introducerea la cursul din 1937 – „este un fel de destăinuire, un fel de mărturisire de credință”. Un sistem de metafizică e „o ofrandă lirică”, incluzând „spovedania”. Într-un curs anterior, ultimul lui curs de logică generală (1934–1935), nu ezitase să recunoască explicit că nu îi erau destul de limpezi toate chestiunile pe care le expunea. Curajul acestei recunoașteri include convingerea că „fiecare filosof nu judecă decât cu experiența lui, și experiența

filosofică e unică pentru fiecare om”. În unicitatea ei, această experiență e absolută: dacă „adevărurile” științifice, obiective fiind, nu pot fi decât relative, întrucât se bazează pe concluzii dependente de stadiul dezvoltării științei și tehnicii într-o anumită epocă, iar într-un stadiu superior sunt necesarmente revizuite, rezultatele experiențelor filosofice, diferite de la individ la individ, sunt absolute la modul subiectiv pentru fiecare dintre cei ce le obțin, în filosofie fiind „atâtea sisteme câți oameni sunt”. Așadar, „cercetarea științifică duce la adevăruri relative, dar obiective, cercetarea filosofică duce la rezultate absolute, dar subiective”. Căci – speculează I. în cursul de metafizică – gânditorii, oricât ar fi de subiectivi, exprimă o *Weltanschauung* proprie unei colectivități. Metafizicianul afirmă chiar, în 1937, contrazicând aserțiunea atât de categorică a logicianului din 1934, că, prin faptul de a formula o soluție, el se definește în funcție de un colectiv, astfel că soluția nu îi aparține în exclusivitate, ci reflectă și experiența colectivului. Acestea fiind temeiurile cunoașterii filosofice, o istorie a filosofiei ar fi imposibilă. „Istoria filosofiei însemnează incapacitatea filosofilor de a ajunge la soluții definitive; dacă s-ar ajunge la soluții definitive, ar trebui să avem nu istoria filosofiei, ci istoria erorilor filosofilor”. Cu o asemenea înțelegere a filosofiei, nu e de mirare că I. nu apărea în sala de curs, figurat vorbind, în robă, nu adopta un limbaj de circumstanță, distins la modul artificial, ci făcea uz, neostentativ, în chipul cel mai firesc, de locuția ce îi era proprie în oricare altă situație. Aborda problemele filosofice într-un stil colocvial, cu vocabule curente, cu spontaneități de cozerie spumoasă, cu oralități de cafea, cu familiarități și paranteze confesive, recurgea la paradoxuri deconcertante, la butade și calambururi, la exemplificări ilariante, se referea la Descartes, la Kant tot atât de ireverențios ca la confrății din presă cu care polemiza, ca la politicienii împotriva cărora declanșa diatribe. Metafizicianul trata cu nonșalanță, cu punctări umoristice, și cele mai grave chestiuni teoretice. Virtuoz fără rival al improvizăției, al oralității, și în publicistică și în cursurile universitare, I. putea să scrie și cu totul altfel decât așa, mimând impecabil diferite stiluri.

SCRIERI: *Roza vînturilor. 1926–1933*, îngr. și postfață Mircea Eliade, București, 1937; ed. anastatică, pref. Dan Zamfirescu, București, 1990; *Izvoare de filosofie*, I–II, îngr. Constantin Floru, Constantin Noica și Mircea Vulcănescu, București, 1942–1944; *Curs de metafizică*, îngr. Marin Diaconu, București, 1991; ed. 2, București, 1995; *Curs de istorie a logicii*, îngr. Marin Diaconu, București, 1993; *Neliniștea metafizică*, îngr. Marin Diaconu, București, 1993; *Prelegeri de filosofia religiei*, îngr. Marta Petreu, Cluj-Napoca, 1993; *Grafologie. Scrisul și omul*, îngr. Marin Diaconu, București, 1994; *Suferința rasei albe*, îngr. Dan Ciachir, Iași, 1994; *Între ziaristică și filosofie*, Iași, 1996; *Problema mântuirii în „Faust” al lui Goethe*, îngr. Dora Mezdrea, pref. Mircea Vulcănescu, București, 1996; *Teoria cunoașterii*, îngr. Dora Mezdrea, pref. Octav Onicescu, București, 1996; *Curs de istorie a logicii însoțit de trei prelegeri din Logica colectivelor. 1924–1925*, îngr. Dora Mezdrea și Marin Diaconu, introd. Mircea Vulcănescu, București, 1997; Nae Ionescu – Elena-Margareta Fotino, *Corespondența de dragoste (1911–1935)*, I–II, îngr. și introd. Dora Mezdrea, tr. Anca Irina Ionescu,

București, 1997; *Curs de filosofie a religiei. 1924–1925*, îngr. Marin Diaconu, pref. Nicolae Tatu, postfață Mircea Vulcănescu, București, 1998; *Tratat de metafizică*, îngr. Marin Diaconu și Dan Zamfirescu, pref. și postfață Dan Zamfirescu, București, 1999; *Opere*, îngr. Marin Diaconu și Dora Mezdrea, introd. Florica Diaconu și Marin Diaconu, vol. I, VI, București, 1999–2000, vol. VII, Brăila, 2002; *Teologia. Integrarea publicisticii religioase*, îngr. și introd. Dora Mezdrea, Sibiu, 2003.

Repere bibliografice: G. Călinescu, *Ist. lit.* (1941), 866-867, *Ist. lit.* (1982), 953–954; Petre Pandrea, *Portrete și controverse*, I, București, 1945, 223–243; [Nae Ionescu], „Prodromos”, 1970, 10 (număr special); Anton Dimitriu, *Istoria logicei*, București, 1975, 1095–1908; Octav Onicescu, *Memorii*, I-II, București, 1982–1984, *passim*; Nichifor Crainic, *Memorii*, vol. I: *Zile albe – zile negre*, îngr. Nedic Lemnaru, pref. Alexandru Cojan, București, 1991, *passim*; Mircea Eliade, *Memorii*, I-II, îngr. și pref. Mircea Handoca, București, 1991, *passim*; Steinhardt, *Monologul*, 124-128; Mircea Vulcănescu, *Nae Ionescu. Așa cum l-am cunoscut*, îngr. Alexandru Badea, București, 1992; Dan Ciachir, *Gânduri despre Nae Ionescu*, Iași, 1994; Mihail Sebastian, *Jurnal. 1935–1944*, îngr. Gabriela Omăt, pref. Leon Volovici, București, 1996, *passim*; Sorin Alexandrescu, *Paradoxul român*, București, 1997, 223–268; *Nae Ionescu în conștiința contemporanilor săi*, îngr. și pref. Gabriel Stănescu, Norcross (SUA), 1998; Constantin Beldie, *Memorii. Caleidoscopul unei jumătăți de veac în București (1900–1950)*, pref. P. Leonăchescu, București, 2000, *passim*; George Voicu, *Mitul Nae Ionescu*, București, 2000; Dora Mezdrea, *Nae Ionescu. Biografia*, I–III, București, 2001-2003; Mircea Vulcănescu, *De la Nae Ionescu la „Criterion”*, îngr. Marin Diaconu, București, 2003.

Résumé

La personnalité provocatrice de Nae Ionescu, professeur universitaire bucarestois de logique et philosophie, occupe l'attention du critique D. Micu. Ancien élève de C. Rădulescu-Motru et, plus tard, son assistant aux cours de philosophie, Nae Ionescu a eu une influence charismatique sur les consciences de ses propres étudiants, tout comme Mircea Eliade, Constantin Noica, Eugen Ionescu, Emil Cioran. Le seul ouvrage écrit et publié par lui-même c'est sa thèse de doctorat sur la relation entre la logique et les mathématiques, défendue à Göttingen et à Munchen. Ce professeur aimait le journalisme et les sorties en scènes publiques plutôt que le silence de la table à écrire. En conséquence, nous pouvons aujourd'hui consulter ses écrits (un cours de logique et un cours de métaphysique) et connaître sa pensée, grâce au laborieux travail sténographique de ses étudiants loyaux.

Mots-clé: Nae Ionescu, politique gauchiste, logique et mathématiques, professeur universitaire, Mircea Eliade